

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ У ЈАГОДИНИ
Б 821.163.41-93
MILINKOVIĆ M.
Strani pisci

821.09-93

000034587

COBISS ©

МИЛИНКОВИЋ

ни писци за децу и младе

Легенда

❁ Данијел Дефо

ДАНИЈЕЛ ДЕФО

(1660–1731)

Данијел Дефо (Daniel Defoe), родио се у Лондону, у породици месара. Његов отац је желео да му син постане свештеник; међутим, немирни дух и склоност према авантури, а понајвише списатељски дар, одредили су му животни пут писца, новинара, памфлетисте, политичара, дисидента, трговца, авантуриста; човека који је бивао владин непријатељ и агент, па чак и шпијун. Промена занимања и политичких уверења, и те како су утицали на његов однос према властима и средини у којој је живео. Живот му је протицао у непрестаним успонима и падовима; био је рођени бунтовник и учесник многих скандала, у свему оригиналан и самосвојан, закleti противник аристократије и опонент власти; због чега је стекао много непријатеља, али још више симпатизера и присталица који су га хвалили и славили. (Зна се да је 1703. године, након једне судске пресуде био два дана везан за стуб срама, што му је међу обичним људима донело неочекивану популарност и славу. Народ га је засипао цвећем, а књиге су му убрзо распродате.)

Дефо је написао око 250 већих радова у којима се бавио проблемима морала, политике,

економије, религије, науке и другим актуелним питањима ондашњег живота. Покренуо је више периодичних публикација; а часописом *Ревизија* (1704–1713), у коме се потврдио као новинар, публициста и добар зналац политичких и економских прилика, „био је претходник Адисона и Стила“. Постао је „професионални писац-сваштар, који је научио да се прилагођава укусу публике, избацујући необичном брзином и лакоћом дела од сваке руке, увек актуелна и увек комерцијална“ (Пухало 2001: 344). Прво његово дело, које се може назвати романом, излази у листу *Лондон Посиј*, 1719. под насловом *Живој и невиђене чудне њустоловине Робизона Крусоеа, морнара из Јорка*, који ће доцније постати познат широм света, под краћим насловом *Робинсон Крусое*. Штампане романа завршено је 1720. године. Иако му критика у почетку није била наклоњена *Робинсон Крусое* је међу читаоцима стекао велику популарност, а аутору донео знатан комерцијални успех. Одмах затим, неочекивано брзо, настала су и остала Дефоова позната дела: *Кайетан Синлијон* (1720), *Мол Фландерс* (1722), *Пуковник Цек* (1722) и *Роксана* (1724). Сва су ова дела остала у сенци *Робинсона*; једино роман *Мол Фландерс*, занимљивом причом о судбини преступнице и проститутке, и данас привлачи пажњу читалаца и књижевних историчара.

Радњу романа *Мол Фландерс* Дефо је развио као историју пуну сензационалистичких доживљаја насловне јунакиње, која је рођена у затвору, васпи-

тавана у сиротишту, а одрасла као усвојено дете у кући једне милосрдне породице. Ту се удаје за једног од двојице браће, али после мужевљеве смрти и низа неуспелих бракова, одаје се криминалу и проституцији, доспева у затвор, да би на крају, изласком на слободу, постала угледна и богата дама, која ће провести остатак живота са осећањем гриже и кајања. Пратећи судбину главне јунакиње, Дефо је успео да изваја њен тродимензионалан лик, за чији је живот емотивно везан исто колико и за судбину Робинсона. За разлику од Робинсона, који је испуњен унутрашњим немиром и несхватљивом потребом сталних путовања и авантуристичких подухвата, Мол Фландерс је опседнута својим статусом, материјалним проблемима и другим питањима егзистенције.

На први поглед Мол Фландерс је пикарски роман о проблематичном животу истоимене јунакиње. Међутим, главна јунакиња не посматра живот као извор комике, већ, као непрестану борбу за опстанак. Она је све подредила новцу, због кога је непрестано у сукобу са властима и животним окружењем. Сви њени поступци, од почетка до краја романа, мотивисани су личним разлозима. Лукава је и неискрена, ником не верује и нема правих пријатеља. После сваког недела склона је самопрекору и кајању, да би убрзо направила нови преступ. Дефо је истицао како овим романом жели да осуди пороке, верујући да ће се читаоцу „више свидети поука него фабула“.

